

ÅRSPLAN FOR UTSIKTEN BARNEHAGE SA 2015/16

www.utsikten.tromso.barnehage.no

Innholdsfortegnelse

Innledning	side 2
Presentasjon av barnehagen	side 3
Lovverk og planer	side 3
Personalsamarbeid	side 3
Anerkjennende relasjoner	
Dialogisk lesing	
Foreldresamarbeid	side 4
Danning gjennom omsorg, lek og læring	side 5
Barns medvirkning	side 6
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	side 6
Fokusområder 2015/16	side 7
Sosial kompetanse	
Språkutvikling	
Fagområdene	side 8
Overgang fra barnehage til skole	side 9
Dagsrytme og hverdagsaktiviteter	side 9
Årshjul	side 10

Innledning

Barnehageloven pålegger alle barnehager å utarbeide en årsplan. Årsplanen er bygget på barnehageloven, rammeplan for barnehagen og barnehagens virksomhetsplan og den gir en oversikt over vårt pedagogiske arbeid, våre satsningsområder, vårt verdisyn og våre aktiviteter i løpet av året. Den er til hjelp for personalet i arbeidet med å nå våre mål samt sikre sammenheng og framdrift i vårt arbeid. Videre er den et utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å påvirke barnehagens innhold. Den gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til kommunen som er tilsynsmyndighet og til øvrige interesserte.

Årsplanen er godkjent av samarbeidsutvalget 22.10.15

Maria Holst, daglig leder

Presentasjon av barnehagen

Utsikten barnehage er en liten, privat barnehage med 18 plasser for barn i alderen ett til seks år. Barnehageåret 2015/16 utgjør de 18 plassene 14 barn, hvorav seks er jenter og åtte er gutter. Blant disse er fire barn under tre år og ti barn over tre år. Det er fire fast ansatte i barnehagen og grunnbemanningen på avdelingen er tre ansatte hvorav en er utdannet førskolelærer. Barnehagen åpnet i 1983 og holder til i lokaler i tilknytning til Utsikten borettslag på Stakkevollan i Tromsø. Lokalene leies av Tromsø kommune og fordeler seg over to etasjer. Barnehagen disponerer en liten lekeplass rett på utsiden av lokalene samt en større lekeplass 100 meter fra barnehagen. I tillegg er det flotte turområder og mange lekeplasser samt en kunstgressbane i nærheten av barnehagen.

Lovverk og planer

Alle godkjente barnehager, private og kommunale, har visse styringsdokument som regulerer barnehagedriften. Barnehageloven er den viktigste loven barnehagene skal følge. Den sier noe om barnehagens formål og innhold samt pålegger barnehagene å følge rammeplan for barnehagen. Rammeplanen er fastsatt av departementet og gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Barnehagene er også pålagt å ha en årsplan som skal være i tråd med rammeplanen. Årsplanen er ett offentlig dokument som synliggjør hva barnehagen står for til eiere, brukere, kommunen, politikere og andre interesserte. Den er ett arbeidsredskap for personalet som sikrer at barnehagen pedagogiske arbeid styres i en bevisst og planlagt retning året rundt. Årsplanen må ses i sammenheng med barnehagens virksomhetsplan. Også virksomhetsplanen bygger på rammeplan for barnehagen samt barnehageloven og er retningsgivende for det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

I tillegg til dette utarbeider personalet månedsplaner/ukeplaner som er mer detaljerte enn øvrige planer. Disse er tilgjengelige for foreldrene når de logger inn på barnehagens hjemmeside. De henges også opp på oppslagstavla i gangen.

Personalsamarbeid

I 2015/16 skal personalet jobbe med to ulike fokusområder. Det ene er anerkjennende relasjoner og det andre er dialogisk lesing.

Anerkjennende relasjoner

Relasjonen mellom de voksne og relasjonen mellom barn og voksen står sentralt i barnehagen. Personalet jobber tett sammen og hvordan vårt samarbeid og hvordan våre relasjoner er, har stor betydning for arbeidet i barnehagen.

Gode relasjoner mellom barn og voksen i barnehagen er viktig for at barnehagen skal kunne bidra positivt til barns utvikling. En god tilknytning til barnehagepersonalet vil gjøre at barnet utvikler en grunnleggende tillit til at de voksne kan støtte og hjelpe det ved behov. Dette igjen vil gi barnet en grunnleggende trygghet som vil gjøre at han/hun vil bli interesserte i og utforske og lære. De voksne vil

fungere som en trygg base som barnet utforsker ut i fra samt oppsøker når de har behov for støtte og hjelp.

Med bakgrunn i dette skal personalet jobbe med anerkjennende relasjoner både i forhold til hverandre og barna og på den måten skape et godt arbeidsmiljø for de ansatte og gode, trygge rammer for barna. Vi skal jobbe med anerkjennende relasjoner og tilknytning i tilvenningsfasen, ved hente- og bringesituasjonen, i lek og aktivitet, under måltider og i andre hverdagssituasjoner. Dette med bakgrunn i at relasjoner og tilknytning er noe som skapes og utvikles hele barnehagedagen

Dialogisk lesing

Dialogisk lesing er et pedagogisk verktøy som særlig skal benyttes i språkarbeidet i barnehagen. Personalet har ikke jobbet med dette tidligere og vil bruke mye tid på personalmøter og fagdager for å lære seg verktøyet i teori og praksis slik at vi kan benytte det i hverdagen sammen med barna. Vi skal gjennomgå og lære oss fasene i dialogisk lesing, hvordan vi kan bli gode høytlesere, hvordan vi kan få barna med i dialogen som står sentralt i verktøyet og hvordan vi kan bruke tegning/maling og lek i dialogisk lesing.

Mål med dialogisk lesing er blant annet:

- å ha det gøy
- å skape mening i teksten gjennom aktiv deltakelse
- å finne ut av ting, utforske og få en bedre forståelse
- å veksle mellom å lytte, lese og samtale
- at barna skal være medskapere i tekstens betydning og mening
- at barna skal får oppleve at egne erfaringer, følelser og assosiasjoner er viktige
- at barna lærer å fortolke en tekst samt bilder
- at barna lærer å snakke om en tekst
- at vi skaper et fellesskap rundt teksten/boka
- at vi gir rom for at boka skaper nye spørsmål som må utforskes og undres over
- å øke barnets kommunikasjonskompetanse
- å øke ordforrådet
- å øke konsentrasjonen
- å gi inspirasjon til lek og vennskap

I Utsikten barnehage jobber vi i aldersinndelte grupper med 4-6 barn i hver gruppe. Dette gjør vi pga. at det er store forskjeller i språkferdighetene mellom for eksempel en 2-åring og en 5-åring.

Foreldresamarbeid

I barnehageloven står det: *"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling"*. Kontakten med barnas foreldre står altså sentralt. For å fremme samarbeidet med barnas hjem skal vi blant annet:

- Vektlegge den daglige kontakten med foreldrene i hente- og bringesituasjon hvor informasjon og begrunnelser utveksles

- Gi bred informasjon til foreldrene via hjemmeside, e-post, oppslag, post i barnas hyller og via møtekanaler slik at nødvendig informasjon om barnehagens virksomhet når dem
- Arrangere ulike foreldrearrangement som foreldrekaffe, julegløgg, påskefrokost og sommeravslutning
- Gjennomføre to foreldresamtaler årlig hvorav den ene er obligatorisk
- Arrangere foreldremøte hvor foreldrene kan komme med innspill til det pedagogiske arbeidet
- Gjennomføre brukerundersøkelse våren 2016
- Ha foreldreråd og samarbeidsutvalg hvor foreldrene kan medvirke på barnehagens virksomhet

I tillegg er barnehagens styre bestående av foreldrerepresentanter slik at de har stor innvirkning på barnehagens drift og virksomhet gjennom styrearbeidet.

Danning gjennom omsorg, lek og læring

Barnehagens mandat er å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Dette skal gjøres i samarbeid og forståelse med hjemmet.

Danning er en livslang prosess og målet med danning i barnehagen er at barna skal utvikle selvstendighet og trygghet på seg selv som individ og egen personlige og kulturelle identitet. De skal lære å reflektere over egne handlinger og væremåte. Danning rommer både utvikling, læring, omsorg, oppdragelse og sosialisering og gjennom danning legges grunnlaget for barnets allsidige utvikling. Barna lærer at deres handlinger kan gå ut over andre og at ikke alle handlinger er akseptable. De skal utvikle kunnskaper og ferdigheter til å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg.

Barn har også rett til omsorg og nærhet. Omsorg er nært knyttet til oppdragelse, helse og trygghet og skal prege alle situasjoner i barnehagehverdagen. Barna skal bli møtt med lydhørhet, innlevelse og vilje til samspill. Lek skal også ha en framtredd plass i barnehagen da den er viktig både for trivsel, og som livs –og læringsform. Leken har egenverdi og er en viktig del av barnekulturen, vennskap etableres gjennom lek og barna uttrykker seg gjennom lek.

Våre tiltak i arbeidet med danning gjennom omsorg, lek og læring:

- Benytte en systematisk fremgangsmåte i arbeidet med konfliktløsning blant barna. Fremgangsmåten skal de lære å bruke selvstendig, men de voksne skal støtte og hjelpe i så stor grad barna trenger det ut fra deres alder og forutsetninger
- Jobbe med aldersinndelte grupper slik at vi enklere kan tilrettelegge for lek og læring ut fra barnas alder og behov
- Jobbe systematisk med rammeprogrammet «Du og jeg og vi to» hvor de voksne skal støtte opp om og legge til rette for at barna utvikler sosial kompetanse
- Være bevisst hvor de voksne er i forhold til barna, sitte mye på gulvet og være til stede for barna både mentalt og fysisk
- Skape gode og trygge rammer rundt barna, vise omsorg og vektlegge god tilknytning for å sikre at barna har en trygg base og godt utgangspunkt for læring og utvikling

Barns medvirkning

Barnehageloven tar for seg barns medvirkning i barnehagen: «*Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet*».

For å imøtekomme barna og gi dem medvirkning i barnehagehverdagen skal vi:

- Anerkjenn, lytte til og ta hensyn til barnas tanker og meninger. Dette ved blant annet å la barna være med når beslutninger skal tas.
- Planlegge hva de voksne skal gjøre og invitere barna med; eksempelvis dersom en voksen skal male og en annen skal bygge lego, så kan barna selv avgjøre om og hva de ønsker å være med på
- La barna bestemme reglene på avdelinga
- Observere barna i lek og samspill og bruke observasjonene i vårt planleggings- og vurderingsarbeid
- Være bevisst at det er barna som bestemmer over egne følelser. Barna skal selv bestemme hva som er leit, skummelt og morsomt. De voksne kan gjerne oppmuntre og av og til avlede, men barnas følelser skal alltid anerkjennes.

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

I rammeplanen står det følgende om planlegging, dokumentasjon og vurdering:

- *Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes.*
- *Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning*
- *Det bør legges til rette for bredest mulig medvirkning fra barn, foreldre, barnehagens personale og eiere i planlegging, dokumentasjon og vurdering av barnehagens pedagogiske virksomhet.*

For å oppnå dette vil vi:

- Observere og vurdere barnas utvikling og trivsel fortløpende. Barnas foreldre tas med i dette arbeidet gjennom daglig kontakt og foreldresamtaler.
- Gjennomføre brukerundersøkelse våren 2016 som skal være et verktøy i videre planleggings- og vurderingsarbeid. I tillegg skal foreldremøte, foreldresamtaler og øvrig kommunikasjon med foreldrene tas med i arbeidet.
- Lytte aktivt til barna og ta deres innspill med i videre arbeid
- Dokumentere barnehagehverdagen gjennom bilder og tekst samt gjennom barnas egne kreative uttrykk
- Bruke refleksjon aktivt både sammen med barna og i personalgruppa

Fokusområder 2015/16

Sosial kompetanse

Rammeplanen definerer sosial kompetanse som det «å kunne samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen uttrykkes og tilegnes av barn i samspill med hverandre og med voksne. Den gjenspeiles i barns evne til å ta initiativ og til å opprettholde vennskap. Forståelse for sosiale forhold og prosesser og mestring av sosiale ferdigheter krever erfaringer med og deltakelse i felleskap»

Å utvikle sosial kompetanse betyr å utvikle ferdigheter som et menneske trenger for å handle kompetent i sosiale sammenhenger innenfor områder som bla. empati, samarbeid, selvhevdelse, selvkontroll og ansvarlighet.

I vårt arbeid med sosial kompetanse skal vi benytte oss av et rammeprogram, Du og jeg og vi to, utviklet av Kari Lamer. Vi jobber bl.a. med tekster knyttet til tema vi jobber med, samtale, rollespill, sang, tegne/maleoppgave og overføring til her-og-nå situasjoner.

Vi i Utsikten barnehage er opptatt av at vi voksne er rollemodeller for barna, og gjennom egen væremåte er vi med på å bidra til barns læring og sosiale ferdigheter. Til dette trenger vi å være **gode** rollemodeller som aktivt er med på å skape et godt og inkluderende sosialt miljø. Å være anerkjennende og støttende er et grunnlag for utvikling av sosial kompetanse.

Språkutvikling

Språkstimulering er en av barnehagens viktigste oppgaver, og barna skal møte og være en del av et rikt og variert språkmiljø. God språkutvikling er viktig for barn både på kort og lang sikt. Barna lærer best når de deltar aktivt og får bruke språket med andre. Evnen til å bruke språket er avgjørende for hvordan barn kan kommunisere med voksne og med andre barn, hvordan de kan sette ord på erfaringer, fortelle om noe viktig, diskutere og reflektere sammen med andre.

Rammeplanen sier at «barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser»

Vi har valgt språkstimulering som et av våre satsningsområder for å gi barna et bedre utgangspunkt til å utvikle selvtillit, få bedre selvinnsett, kunne aktivt delta i fellesskap, styrke barnets identitet og danne vennskap.

Dialogisk lesing er et av verktøyene vi bruker i vårt arbeid med språkutvikling.

Fagområdene

Rammeplanen tar for seg syv fagområder som gir retningslinjer og krav til barnehagens innhold. Hvert fagområde tar for seg et vidt læringsfelt og flere fagområder vil være representert samtidig i mye av det vi gjør i løpet barnehagedagen, enten det er på turer, under måltidet, i temaarbeid eller under frilek. De ulike fagområdene og eksempler på hvordan vi vil jobbe med dem følger under:

Kommunikasjon, språk og tekst

- Vi bruker bøker aktivt både i forbindelse med dialogisk lesing og hvilestund. Barna lærer å lytte, reflektere og samtale rundt ord, bilder og fortellinger.
- Vi bruker sang, rim og regler og leker dermed med ord og rytmer
- Vi har spill og aktiviteter hvor bokstaver, tekst og tallsiffer er en naturlig del av innholdet
- Vi oppmuntrer barna til å sette ord på opplevelser og følelser og å benytte språket aktivt i lek og samspill med hverandre

Kropp, bevegelse og helse

- Vi tilrettelegger for allsidig lek og aktivitet både ute, inne, på turer og i gymsalen
- Vi gir barna bekreftelse på deres lek og fysiske utfoldelse slik at de opplever mestring og glede
- Vi har et variert og sunt kosthold i barnehagen
- Vi har gode hygienerutiner slik at vi skaper gode vaner hos barna
- Vi oppmuntrer barna til å uttrykke seg gjennom lek, musikk og drama

Kunst, kultur og kreativitet

- Vi lar barna uttrykke seg gjennom forming, drama og musikk
- Vi har musikkksamlinger og benytter bevegelseslek i samlingsstund
- Vi har bøker, bilder, formingsmateriell og lekemateriell tilgjengelig for barna

Natur, miljø og teknikk

- Vi tilbringer tid ute slik at barna blir kjent med naturen, årstider og dyreliv
- Vi gir barna tid og rom for å undre seg i naturen
- Vi lar barna bruke ulike teknikker i lek og aktivitet
- Vi lærer barna gode vaner i forbindelse med kildesortering av søppel

Etikk, religion og filosofi

- Vi gir barna kjennskap til kristne høytider og tradisjoner samt til andre religioners tradisjoner
- Vi hjelper barna å finne konstruktive løsninger ved konflikter
- Vi viser respekt og toleranse for hverandre og oppmuntrer og veileder barna til å gjøre det samme
- Vi er bevisst vår rolle som forbilde når det gjelder holdninger, normer og verdier

Nærmiljø og samfunn

- Vi blir kjent med og går tur i nærmiljøet
- Vi følger tradisjoner gjennom året og gir barna kunnskap om de ulike tradisjonene
- Vi lærer barna å bidra til fellesskapet slik som å hjelpe, dele, ta hensyn til hverandre og vise omsorg
- Vi fremmer likestilling mellom gutter og jenter og sørger for at alle får varierte utfordringer

Antall, rom og form

- Vi utforsker tall og telling, form og mønster, ulikheter og likheter i lek og aktivitet sammen med barna
- Vi har ulike typer spill, klosser og leker som gir barna erfaring med klassifisering, sortering og sammenligning
- Vi benytter ulike måleredskaper slik at barna får erfaring med avstander, vekt, volum og tid

Overgang fra barnehage til skole

Det å begynne på skolen er en stor overgang for barnehagebarna og de skal derfor forberedes til skolestart. Selv om både barnehage og skole er institusjoner for omsorg, oppdragelse, lek og læring, så er det mye ulikt i barnehage og skole. Vi skal bidra til at barna møter forskjellene med nysgjerrighet og vi skal forberede barna ved å bli kjent med noen av forskjellene. Vi skal ta oss tid til å glede oss sammen med barna til deres skolestart og vi skal markere deres slutt i barnehagen på vårparten.

Vi har førskoleklubb for barna som går siste året i barnehagen hvor barna får bygge ett fellesskap rundt det å være størst i barnehagen og snart skolebarn. Vi samarbeider med andre barnehager på Stakkevollan og har fellesturer med dem slik at førskolebarna får møte andre førskolebarn som skal begynne på samme skole som dem. Førskoleklubben besøker også skolen på vårparten.

Siste foreldresamtalen til førskolebarna skal være en samtale med vekt på overgangen mellom barnehage og skole hvor blant annet skriftlig informasjon fra barnehage til skole gjennomgås.

Dagsrytme og hverdagsaktiviteter

07.30	Barnehagen åpner Barna kan spise medbrakt frokost etter hvert som de kommer. Rolig lek og aktivitet for å få en rolig start på dagen.
09.00	Felles frokost Barna spiser sammen. Medbrakt frokost.
10.00	Samlingsstund Vi har felles samlingsstund eller i grupper. I samling blir blant annet fokusområdene våre vektlagt. Fellesskapsfølelsen står sentralt.
10.30	Påkledning og utetid Vi kler på oss og går ut og leker. Torsdager har vi turdag. Mandager er vi i gymsalen.
12.00	Lunsj Felles lunsj hvor barnehagen holder maten. Brødmåltid med innslag av ulike pålegg, frukt og grønt. Fredager er det varm lunsj. Et sunt kosthold vektlegges.
12.30	Hviling – sovetid Boklesing for de barna som ikke sover. Lek og aktiviteter etter hviling.
14.00	Frukt/grøntmåltid Barnehagen holder frukt/grønnsaker.
14.30	Utelek/innelek Lek og aktiviteter frem til barnehagedagens slutt.
16.30	Barnehagen stenger

Årshjul

Måned	Merkedager og arrangementer	Fagdager
August	Tilvenning	
September	Brannvernuke	Torsdag 17. september Fredag 18. september
Oktober	Foreldresamtaler	
November	Mørketidsfest	Fredag 6. november
Desember	Nissefest Julegløgg	
Januar	Solfest	Mandag 4. januar
Februar	Markere samenes nasjonaldag (6. februar) Karneval	
Mars	Påskeforberedelser Påskefrokost	
April	Brannvernuke	
Mai	Markering av nasjonaldagen Foreldresamtaler	Fredag 6. mai
Juni	Dugnad Avslutning for førskoleklubben Sommeravslutning	
Juli	Ferieavvikling	